

Melanowski, W. H.

Wspomnienia pośmiertne : Jan Szmurło (1868-1952)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 45, 113-114

1952

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wysiłek, całą swoją energię i wieloletnie doświadczenie w sprawę odbudowania i ponownego zorganizowania ukochanego przezeń Urzędu. Uda-
je Mu się to całkowicie i w przeciągu 2—3 lat, przy pomocy ocalałego
w zawierusze wojennej i ofiarnego personelu, doprowadza Urząd prawie
do stanu normalnego.

Poza pracami w Głównym Urzędzie Miar dyrektor Rauszer brał czyn-
ny udział w wielu krajowych i zagranicznych instytucjach naukowych.
Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Fizycznego, człon-
kiem byłego Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa, członkiem
honorowym byłego Stowarzyszenia „Liga Pracy“, członkiem Państwowej
Rady Mierniczej przy Głównym Urzędzie Pomiarów Kraju. Następnie był
członkiem Międzynarodowego Komitetu Miar, prezydentem Pierwszej
Międzynarodowej Konferencji Metrologicznej Prawnej, prezesem Kom-
itetu dla Opracowania Międzynarodowej Konwencji Metrologii Prawnej
(1937 — 1950 r.). W charakterze delegata rządu polskiego dyrektor Rau-
szer brał udział w VII, VIII i IX Generalnej Konferencji Miar.

Ostatnie lata swego pracowitego życia, tj. od roku 1949 aż do zgonu,
dyrektor inżynier Zdzisław Rauszer, już jako zasłużony emeryt, pracuje
w Polskim Komitecie Normalizacyjnym, początkowo jako przewodniczą-
cy Komisji Metrologicznej, a następnie jako kierownik w Centralnym Za-
kładzie Słownictwa Technicznego.

Rok 1952 przerwał pasmo niestrudzonego życia dyrektora Rauszera,
który długoletnią pracą na odcinku metrologii polskiej dobrze zasłużył się
Ojczyźnie.

Cześć Jego pamięci!

Jan Piotrowski

Jan Szmurło
(1868 — 1952)

W dniu 1 maja 1952 roku zmarł prof. dr med. Jan S z m u r ł o, czło-
nek T. N. W. oraz P. A. U. i wielu towarzystw naukowych.

Wybitny lekarz-otolaryngolog, profesor zwyczajny i honorowy Uniw.
S. B. w Wilnie, a ostatnio profesor zwyczajny historii medycyny Uniwer-
sytetu Łódzkiego, był jednocześnie wybitnym uczonym i pedagogiem. Ogło-
sił drukiem przeszło 130 prac z dziedziny swej specjalności oraz z różnych
działów medycyny. Po przejściu na emeryturę w 1936 roku, po długiej
pracy w charakterze kierownika kliniki i nauczyciela, przenosi się do
Warszawy, ale nie przerywa swej działalności lekarskiej, społecznej i nau-
kowej. W 1937 r. w wydawnictwie redagowanym przez prof. F. Malinow-
skiego opracował dział *Terapia ogólna chorób uszu, nosa i krtani*. W tym
samym roku w zbiorowym wydawnictwie o chorobach zakaźnych opraco-
wał dział *Twardziel, pleśniawki, afty i anginy*. W dziele popularnym
Podręczna encyklopedia zdrowia omówił obszernie choroby nosa, gardła
i uszu. W 1938 r. w Zakładzie Histologii U. W. prowadzi badania nad no-
wą metodyką barwienia naczyń krwionośnych i z pomocą tej metodyki
(opracowanej przez doc. P. Słonimskiego) wykrywa obecność naczyń
krwionośnych w nabłonku krypt migdałków podniebiennych i ogłasza
w „Sprawozdaniach PAU“ w 1939 r. swe spostrzeżenia w pracy pt. *Sur
la présence des vaisseaux sanguins dans l'épithélium des amygdales pa-
latins*. W 1939 r. prowadzi dalsze badania nad unaczynieniem organu Ja-
cobsona u zwierząt oraz badania nad śluzówką nosa i migdałka gardłowe-

go u dzieci. W roku 1938 wydaje szereg prac naukowych i społeczno-lekarskich, a więc: monografia *O złośliwych nowotworach krtani*, *O kostniakach zatok obocznych nosa* (T. N. W.), *O wziewalnictwie na podstawie kilkunastoletniej pracy w Ciechocinku*.

W najcięższych chwilach wojny nie przerywa swej działalności lekarskiej ani naukowej i pedagogicznej, i w dalszym ciągu bierze udział w posiedzeniach naukowych, wygłasza szereg odczytów i referatów oraz bierze udział w nauczaniu otolaryngologii na tajnych kursach uniwersyteckich Uniwersytetu Ziemi Zachodnich.

Po wypędzeniu Niemców Szmurło zgłasza się do pracy w tworzącym się w Łodzi Wydziale Lekarskim i obejmuje katedrę historii medycyny, pełniąc jednocześnie obowiązki bibliotekarza Wydziału Lekarskiego. I tu znowu nie ustaje jego praca naukowa i pedagogiczna. Zestawia nowe wydanie swego podręcznika otolaryngologii, pisze propedeutykę lekarską, historię medycyny starożytnej oraz wygłasza odczyty: *Łódź na przełomie XIX i XX stulecia* (Dzien. Łódzki 1946), *Jeszcze w sprawie wydawnictw lekarskich* (Pol. Tyg. Lek. 1946), a w dniu swego jubileuszu wygłasza odczyt *Jak żyć i pracować w nowych warunkach*.

Widzimy więc, że przez życie całe był wzorem pracowitości, inicjatywy i należytego nastawienia społecznego. Jako profesor, dążył zawsze do udoskonalenia i upraktycznienia studiów lekarskich, wprowadził dobrze obmyślane ćwiczenia praktyczne, obowiązkową praktykę ambulatoryjną, ćwiczenia w operacjach, w prosektorium, zorganizował bogaty zbiór preparatów anatomicznych i anatomo-patologicznych. Wykłady jego były bardzo starannie opracowane. Asystentów zachęcał do pracy i wielu z jego uczniów zajmowało i zajmuje dziś samodzielne placówki naukowe.

Działalność w ostatnich latach życia też dowodzi jego wysokich walorów lekarza-społecznika i naukowca, gdy nawet w podeszłym wieku, rezygnując z zasłużonego spoczynku i przyznanej mu emerytury, staje do pracy na równi z młodymi jako lekarz, uczonek, pedagog i społecznik.

Cześć Jego pamięci!

W. H. Melanowski

Marian Szykowski
(1883 — 1952)

We wrześniu 1952 roku Wydział Filologiczny Uniwersytetu Karola oraz Instytut Słowiański w Pradze przesłał naukowemu światu polskiemu smutną wiadomość, że dnia 21 września zmarł w wieku lat 69 dr Marian Szykowski, profesor języka polskiego i literatury na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Karola, były profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, członek zwyczajny Słowiańskiego Ustawu, nadzwyczajny członek „Kralovské České Společnosti Nauk“, członek Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Wydział Filologiczny zawiadamia, że „Zmarły przez lat 30 działał w Pradze i wszystkie swe siły poświęcił idei zbliżenia czeskosłowackiego i polskiego ludu. Swym bogatym wkładem naukowym stworzył podstawy dla prańskiej polonistyki. Nauka słowiańska traci w nim jednego z czołowych przedstawicieli“.

* * *